

Asia: VN/8365/2021

Luonnos fossiilisesta öljylämmityksestä luopumisen toimenpideohjelmaksi

2. Öljynkäytön nykytila

2.1 Öljyn kokonaiskäyttö

-

2.2 Öljyn lämmityskäyttö

-

2.2.1 Öljylämmitettyjen rakennusten määrä

-

2.2.2 Asuinrakennukset

-

2.2.3 Palvelurakennukset

-

2.2.4 Teollisuusrakennukset

-

2.2.5 Maatalousrakennukset

-

2.3 Öljylämmityksestä luopumisen vaihtoehtojen kustannukset

-

2.3.1 Vaihtoehdot pientaloissa

-

2.3.2 Vaihtoehdot rivi- ja kerrostaloissa

-

2.3.3 Vaihtoehdot muissa kuin asuinrakennuksissa

-

2.3.4 Vaihtoehdot kaukolämpölaitoksissa ja teollisuusrakennuksissa

-

3.1. Tuet ja avustukset

3.1.1. Öljylämmityksestä luopumisen avustus pientaloille ja kuntien rakennuksille

-

3.1.2. Asuinrakennuksen energia-avustus

-

3.1.3 Iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjausavustus ja sotainvalidien korvaukset

-

3.1.4 Energiatuki yrityksille ja yhteisöille

-

3.1.5 Maaseutuohjelman tuet

-

3.2. Energiaverot ja verotuet

3.2.1 Energiaverotus

-

3.2.2 Kotitalousvähennys

-

3.3. Informaatio-ohjaus

3.3.1 Öljylämmityksestä luopumisen tukiin liittyvä viestintä ja neuvonta

MUUTOSTÖIDEN LUVANVARAISUUS:

Avustuksen hakijoilta saattaa helposti unohtua positiivisen avustuspäätöksen saatuaan, että hyvin useissa tapauksissa tehdään toimenpiteitä, jotka edellyttävät rakennus- tai toimenpidelupaa. Avustuspäätös ei ole tämä lupa, vaan se on haettava erikseen. Luvan ensisijainen tarkoitus on turvata muutostoimenpiteiden säädösten mukainen toteutus, esimerkkinä muutos maalämpöön. On myöskin tärkeää, että toimenpiteet käytöstä poistettujen öljysäiliöiden kanssa ovat säädösten mukaisia.

Edellä mainittu asia olisi tärkeää tuoda riittävän voimakkaasti ja selkeästi toimenpideohjelmassa ja viestintätoimissa esiin.

3.3.2 Muu neuvonta

Tätä kannustinta jonkin verran "laimentaa", että kotitalousvähennystä tai muuta energia-avustusta ei voi hyödyntää yhtäaikaan. Jos öljynkulutus on vähäinen rakennuksen hyvän energiatehokkuuden ja mahdollisten muiden rinnakkaisten energiantuotantotapojen vuoksi ja öljylämmityslaitteisto on uudehko, vaihdon kustannustehokkuus voi olla aika heikko. Näitä näkökulmia ja nk. "karvalakki-esimerkkitarkasteluja" on hyvä tuoda esiin, että kiinteistöjen omistajat voivat tehdä mahdollisimman tietoisia valintoja. Asiaa onkin lähestytty kohdassa 2.3. ja lienee tarpeellista ottaa myös viestintään mukaan.

Joillakin kiinteistön omistajilla voi olla mahdollista hyödyntää yhtä monista eri vaihtoehtoisista kannustimista. Sopivalla tavalla laaditut graafiset kaaviot voisivat merkittävästi auttaa tässä valintatilanteessa. Esimerkkinä Meltexin linkki jätevesiratkaisuihin liittyen:
<https://www.meltex.fi/fi/lataa/12597>

3.3.3 Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelma

-

3.3.4 Energiakatselmukset ja uusiutuvan energian kuntakatselmukset

-

3.4. Säädosohjaus

3.4.1 Uudisrakentamisen energiatehokkuusmääräykset

-

3.4.2 Korjausrakentamisen energiatehokkuusmääräykset

-

3.4.3 Uusiutuvan energian vähimmäisvaatimukset

-

3.4.4 Biopolttoöljyn jakeluvuoro

-

3.4.5 Öljykattiloiden myyntikielto

-

3.5. Energiatehokkuussopimukset

Kommentit energiatehokkuussopimukseen

-

3.6. Julkiset hankinnat

Kommentit julkisiin hankintoihin

-

3.7. Rahoitusinstrumentit

Kommentit rahoitusinstrumentteihin

-

3.8. Toimenpideohjelman suunnitelmallinen viestintä ja vuorovaikutus

Kommentit toimenpideohjelman viestintään ja vuorovaikutukseen

-

3.9. Toimenpideohjelman edistymisen seuranta

Kommentit seurantaan

-

4. Vaikutusarviot

4.1. Peruskorjausstrategian toteuttamisen vaikutus

-

4.2. Toimenpideohjelman vaikutukset rakennustyypeittäin

-

4.3. Kustannusvaikutukset

-

4.4. Huoltovarmuus

Siirtyminen pois fossiilisten uusiutumattomien polttoaineiden käytöstä on varsin hyvin perusteltua ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta. Jonkin verran kysymyksiä herättää kuitenkin, kun siirtyminen on niin nopeaa, että toimivia laitteita ei käytetä niiden elinkaaren loppuun saakka.

Siirtyminen pois öljylämmityksestä tarkoittaa yleensä aina sähköstä riippuvuuden kasvua. Toki öljylämmityskin tarvitsee toimiakseen sähköä jonkin verran, mutta se suhteellisen vähäinen tarve voidaan hoitaa myös agrekaatilla. Tullaan siis yksi askel lisää tilanteeseen, että yhteiskunnassa kaikki toiminnot "tilttaavat" totaalisesti ilman sähköä. Kyseessä ei ole Suomen oloissa pelkästä mukavuudesta, vaan jo viikon katko voi varsinkin talvioloissa aiheuttaa isoja vahinkoja. Kysymys on

siis yhteiskunnan sietokyvystä häiriöitä vastaan. Maailmalla löytyy kokemuksia, että kyberhyökkäyksillä oltu saatu valtakunnan sähköverkko "polvilleen".

Onko tätä taustaa vasten suositeltavaa jättää hyväkuntoiset öljylämmityslaitteet purkamatta, mikäli näin menetellen muutoksessa ei synny ylipääsemättömiä tilantarve- tai muita ongelmia. Jos tätä suositeltaisiin, niin pitkiä aikoja käytöstä pois olevat maanalaiset öljysäiliöt voivat olla tietynlainen riskitekijä.

4.5. Vaikutukset työkoneisiin

-

4.6. Sosiaaliset vaikutukset

-

4.7. Muut vaikutukset

-

Esimerkkipolku

Kommentit esimerkkipolkuun fossilisesta öljylämmityksestä luopumiseen

-

Muut huomiot toimenpideohjelmasta

Muut kommentit

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto tähän luonnokseen 19.4.2021.

MUUTOSTÖIDEN LUVANVARAISUUS: (on osittain nostettu esiin myös kohdassa 3.3.1)

Avustuksen hakijoilta saattaa helposti unohtua positiivisen avustuspäätöksen saatuaan, että hyvin useissa tapauksissa tehdään toimenpiteitä, jotka edellyttävät rakennus- tai toimenpidelupaa. Avustuspäätös ei ole tämä lupa, vaan se on haettava erikseen. Luvan ensisijainen tarkoitus on turvata muutostoimenpiteiden säädösten mukainen toteutus, esimerkkinä muutos maalämpöön. On myöskin tärkeää, että toimenpiteet käytöstä poistettujen öljysäiliöiden kanssa ovat säädösten mukaisia. Myös muut purkujätteet pitää hoitaa asianmukaisesti.

Edellä mainittu asia olisi tärkeää tuoda riittävän voimakkaasti ja selkeästi sekä toimenpideohjelmassa että avustuspäätöksessä esiin.

Luvanvaraisuus omalta osaltaan turvaa myös tasapuolisemman kilpailuasetelman ja myöskin ne urakoitsijat, jotka noudattavat säädöksiä saavat urakoita. Kelvollinen toteutus on tärkeää sekä

asiakkaiden, että ohjelman tavoitteiden toteutumisen kannalta. Läheskään aina ei tiedosteta, että säädökset ovat voimassa ja velvoittavat, vaikka lupaa ei edellyttäisikään.

Hienonen Markku
Rakennustarkastusyhdistys RTY ry

Lausunnon laatimiseen osallistuivat:
Petri Perkiömäki, Helsingin rakennusvalvonta
Ilkka Räinen, Oulun rakennusvalvonta